

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/58/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5111237077
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5111237077.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Yvetty Dzugasovej a členov JUDr. Jany Urbanovej a Mgr. Andreja Kekelyho, v spore žalobcu: UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., so sídlom Želetavská 1525/1, 140 92 Praha 4 - Michle, Česká republika, IČ: 64 948 242, konajúca na území Slovenskej republiky prostredníctvom organizačnej zložky: UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., pobočka zahraničnej banky, so sídlom Šancová 1/A, 813 33 Bratislava, IČO: 47 251 336, proti žalovaným: 1/ Q. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XXXX/XX, XXX XX N., 2/ Ing. G. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U. N. XX/XXX, XXX XX. N. - N., 3/ P. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W. XXXX/XX, XXX XX S., 4/ Y. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XXXX/XX, XXX XX N., všetci žalovaní 1/ až 4/ zastúpení obchodnou spoločnosťou JUDr. Bohuslav Majchrák, advokát, spol. s r. o., so sídlom Fraňa Kráľa 2080, 022 01 Čadca, IČO: 36 416 525, o určenie neplatnosti darovacej zmluvy a určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 17C/256/2011-215 zo dňa 11. novembra 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 17C/256/2011-215 zo dňa 11. novembra 2019 potvrdzuje.

Žalovaní 1/ až 4/ majú proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom (vo veci už druhým v poradí) zamietol žalobu žalobcu o určenie, že darovacia zmluva uzavretá medzi žalovanými 1/ a 2/ ako darcami a žalovanými 3/ a 4/ ako obdarovanými zo dňa 04.05.2011, vklad povolený pod V 1820/11 na LV č. XXXX a LV č. XXXX pre k. ú. N., je neplatná (výrok I.), ako aj žalobu o určenie, že výlučným vlastníkom nehnuteľností evidovaných Okresným úradom Žilina, katastrálny odbor, k. ú. N., na LV č. XXXX a na LV č. XXXX sú žalovaní 1/ a 2/ v podiele o veľkosti 1/1 (výrok II.). Súčasne žalovaným 1/ až 4/ proti žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu trov konania (výrok III.).

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že žalobca žalobu o predmetné určenie skutkovo odôvodňoval tým, že ako veriteľ s obchodnou spoločnosť PROMEVA, s. r. o. ako dlžníkom uzavreli dňa 06.07.2007 zmluvu o kontokorentnom úvere, na základe ktorej poskytol dlžníkovi úver so splatnosťou dňa 06.07.2008. Na zabezpečenie uspokojenia jeho pohľadávky a splnenia záväzkov dlžníka vyplývajúcich zo zmluvy o úvere, poskytol dlžník zabezpečenie, a to formou vystavenia vlastnej blankozmenky, ktorá bola avalovaná zmenkovými ručiteľmi, pričom jedným z nich bol žalovaný 1/. Nakoľko nedošlo k riadnej a včasnej úhrade záväzku dlžníka, žalobca dňa 27.10.2010 podal návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu o zaplatenie zmenkovej sumy vo výške 73.409,24 eur a vydaný zmenkový platobný rozkaz Okresného súdu Žilina spis. zn. 10Zm/80/2010 zo dňa 12.05.2011 nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 28.06.2011. Žalovaný 1/ spolu s manželkou (žalovaná 2/) i napriek vedomosti o existujúcom záväzku a prebiehajúcim súdnym konaním uzatvorili so svojimi synmi žalovanými 3/ a 4/ dňa 04.05.2011 darovaciu zmluvu, podľa ktorej vklad vlastníckeho práva

bol povolený pod č. V 1820/11, ktorou im darovali nehnuteľnosti v k. ú. N. evidované na LV č. XXXX a LV č. XXXX. Tým, že uzavreli darovaciu zmluvu s úmyslom zmať uspokojenie jeho pohľadávky, čím sa podstatne zmenšil majetok žalovaného 1/, z ktorého mala byť uspokojená jeho pohľadávka, účel darovacej zmluvy odporuje zákonu, nakoľko poškodzovanie veriteľa je podľa ust. § 239 Trestného zákona trestným činom. Predmetná darovacia zmluva je neplatným právnym úkonom v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka, uzatvorenie darovacej zmluvy malo za následok zhoršenie postavenia žalobcu, keďže došlo k zmenšeniu majetku v prospech žalovaných 3/ a 4/ a na úkor žalobcu. Naliehavý právny záujem na tomto určení mal byť daný tým, že bez požadovaného určenia by bolo postavenie žalobcu ako veriteľa s pohľadávkou vo výške zmenkovej sumy 73.409,24 eur spolu s príslušenstvom neisté a uspokojenie uvedenej pohľadávky ohrozené, resp. vylúčené nedostatkom majetku povinných v exekúcii vedenej pre vymoženie jeho pohľadávky. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení žalobca tvrdil aj tým, že takýto určovací výrok by mal priamy dopad na jeho právne postavenie, resp. konečné uspokojenie jeho pohľadávky. Bez požadovaného určovacieho výroku súdu je postavenie žalobcu ako veriteľa právne neisté a odstránenie tejto právnej neistoty nie je možné dosiahnuť inak, ako rozhodnutím súdu.

3. Žalovaní 1/ až 4/ vo svojom písomnom vyjadrení k podanej žalobe žiadali žalobu zamietnuť. Žalovaný 1/ uviedol, že v októbri 2010 bola zrušená jeho funkcia konateľa v spoločnosti PROMEVA, s. r. o. a záväzky voči žalobcovi prevzala bývalá spolumajiteľka firmy a vec považoval za uzavretú. Žalovaní 2/ až 4/ uvádzali, že o skutočnostiach poskytnutého úveru firme PROMEVA, s. r. o. ani vedomosť nemali, ako obdarovaní nehnuteľnosť nadobúdali s cieľom osamostatnenia sa.

4. Súd prvej inštancie v poradí prvým rozsudkom č. k. 17C/256/2011-60 zo dňa 04.04.2012 žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací uznesením č. k. 6Co/279/2012-96 zo dňa 28.02.2013 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že závery súdu prvej inštancie vzťahujúce sa k riešeniu otázky naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení považoval za predčasné, žalobca okrem iného namietal, že žalovaní uzavreli darovaciu zmluvu v rozpore s dobrými mravmi, i v rozpore so zákonom, nakoľko poškodzovanie veriteľa je v zmysle ust. § 239 Trestného zákona trestným činom. Zároveň poukazoval na to, že žalovaný v rade 1/ sa úmyselne zbavil svojho majetku. Z týchto skutočností potom vyvodzoval záver, že darovacia zmluva uzavretá medzi žalovanými v rade 1/, 2/ (ako darcami) a žalovanými v rade 3/, 4/ (ako obdarovanými) je absolútne neplatná a s poukazom na judikačnú prax (najmä Najvyššieho súdu Českej republiky) mal za to, že ak je zmluva absolútne neplatná, nemohol sa domáhať odporovateľnosti predmetného právneho úkonu (darovacej zmluvy). Podmienkou žalovateľnosti odporovateľného právneho úkonu je totiž skutočnosť, že predmetom žaloby je platný právny úkon. K otázke naliehavého právneho záujmu na určení absolútnej neplatnosti právneho úkonu (najmä zmluvy) odvolací súd poznamenal, že absolútnej neplatnosti právneho úkonu sa môže dovolávať s úspechom každá osoba, ktorá má na tom právny záujem. Takouto osobou s právnym záujmom môže byť aj tretia osoba, ktorá nebola zmluvnou stranou, je však právnym úkonom (zmluvou) na svojich právach dotknutá. V ďalšom konaní súdu prvej inštancie uložil odstrániť procesné vady (nedostatok náležitosti návrhu na začatie konania, doručiť vyjadrenie žalovaných k žalobe žalobcovi) a nové rozhodnutie odôvodniť. Vzhľadom na vyjadrenie žalobcu zistiť, či voči žalovanému 1/ sa vedie trestné konanie ohľadne poškodzovania práv žalobcu ako veriteľa a zistiť stav konania, ktoré sa vedie na Okresnom súde Čadca pod spis. zn. 11C/83/2012 a jeho vzťah k prejednávanej veci.

5. Súd prvej inštancie ďalej po tom, ako konštatoval, že žalobca odstránil vady žaloby, v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že vec vedená na Okresnom súde Čadca pod spis. zn. 11C/83/2012 bola z dôvodu vecnej nepríslušnosti postúpená na Okresný súd Žilina a následne bola týmto súdom vedená pod spis. zn. 20CbZm/4/2013. Rozsudkom Okresného súdu Žilina spis. zn. 20CbZm/4/2013 zo dňa 01.12.2017 v spore žalobcov (1/ G. P., žalobca 2/ P. I.) proti žalovaným (1/ PROMEVA, s.r.o., 2/ UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s., 3/ Q. P., 4/ Y. I.) o určenie neplatnosti právnych úkonov bola žaloba zamietnutá, keď súd dospel k záveru, že žalobcovia 1/ a 2/ nepreukázali naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti právneho úkonu - dohody o vydaní a vyplnení blankozmenky č. XXXXXXB/SB/XX/XXX zo dňa 06.07.2007, ani právneho úkonu zmenkového ručenia žalovaných 3/ a 4/ na zmenke vystavenej žalovaným 1/ ako vystaviteľom v prospech žalovaného 2/ na zmenkovú sumu 73.409,24 eur so splatnosťou dňa 15.06.2010. Tento rozsudok potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Žiline spis. zn. 14CoZm/5/2018 zo dňa 25.04.2019 nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 03.07.2019.

6. V ďalšom priebehu konania žalobca zásadne zotrval na svojej argumentácii v spore a žalovaní 1/ až 4/ túto doplnili tak, že pokiaľ žalobca tvrdí, že sporná darovacia zmluva je absolútne neplatným právnym

úkonom, pričom dôvody uvádzal k odporovateľnosti právnych úkonov, neprezentoval žiaden dôkaz svojho tvrdenia, teda že skutočne všetky osoby účastné tohto právneho úkonu spoločne s dlžníkom mali úmysel už pri uzatváraní právneho úkonu, spoločne vôľovo konať a uzavierať tento úkon tak, aby veriteľ bol ukrátený. Absolútne neplatným právnym úkon pri snahe ukrátiť veriteľa však musí byť takýto úkon zrejмый už pri prejave vôle a následnom konaní všetkých strán tohto právneho úkonu. Tieto skutočnosti žalobca nepreukázal. Poukázal len na prezumovanie takéhoto stavu pri uzatváraní právneho úkonu, ktorý však má základ len pre účely dovolania sa odporovateľnosti právneho úkonu. Ak bola účastníkom právneho úkonu na strane prevodu i manželka dlžníka, ktorá však žalobcovi nedlžila a neexistuje žiaden dlh, žalobca nezvolil vhodnejšie riešenie, ale volil cestu žaloby dovolaním sa absolútnej neplatnosti právneho úkonu. V exekučnom konaní platí zásada, že osoby, pokiaľ došlo k odporovateľnému úkonu vo vzťahu k osobám blízkym, priamo tento majetok podlieha exekúcii, čiže, ak by zákonodarca mal dôvod venovať sa otázke absolútnej neplatnosti pri odporovateľných právnych úkonoch, priamo by zakotvil, že takéto úkony sú absolútne neplatné a nie to, že majú slúžiť len na ochranu veriteľa v prípade, pokiaľ má potrebu uspokojiť svoju pohľadávku z majetku, ktorý previedol dlžník na iné osoby, a to pri zachovaní ich vlastníctva. Pokiaľ žalobca namieťa absolútnu neplatnosť právneho úkonu, poukázal, že na tieto podmienky absolútnej neplatnosti právneho úkonu súd prihliada len v prípade, ak by išlo o nedostatok formy právneho úkonu, jeho neurčitost', nespôsobilost' subjektu zmluvu uzavrieť, prípadne, rozpor so zákonom. Tieto skutočnosti však neboli naplnené.

7. Súd prvej inštancie pri svojom rozhodnutí vychádzal z nasledovných skutkových zistení. Voči žalovanému 1/ sa žiadne trestné konanie ohľadom poškodzovania práv žalobcu ako veriteľa nevedlo. Zmenkovým platobným rozkazom Okresného súdu Žilina spis. zn. 10Zm/80/2010 zo dňa 12.05.2011 bolo uložené obchodnej spoločnosti PROMEVA, s. r. o. a žalovanému 3/ Q. P. zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi zmenkovú sumu 73.409,24 eur s príslušenstvom v lehote do troch dní od doručenia zmenkového platobného rozkazu, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 14.06.2011. Žalovaní 1/ a 2/ ako darcovia a žalovaní 3/ a 4/ ako obdarovaní uzatvorili dňa 22.01.2011 darovaciu zmluvu, ktorou darcovia bezplatne prenechali obdarovaným predmet daru v ich bezpodielovom spoluvlastníctve, a to do podielového spoluvlastníctva obdarovaných a obdarovaní predmet daru s vďakou prijali. Predmetom daru boli nehnuteľnosti, a to trojizbový byt č. XX v obytnom dome súp. č. XXXX postavenom na pozemku parcele KN-C č. 1472/10, k. ú. N., evidovaný na LV č. XXXX a garáž č. XX v stavbe veľkogaráže súp. č. XXX postavená na pozemku parcele KN-C č. 1472/45, k. ú. N., evidovanú na LV č. XXXX. Darcovia ďalej vyhlásili, že na dare neviaznu žiadne záložné práva alebo vecné bremená, prípadne iné práva tretích osôb obmedzujúce ich vlastnícke práva. Zmluvné strany vyhlásili, že zmluva tak, ako je vyhotovená, zodpovedá ich skutočnej vôli, ktorú si vzájomne vážne a zrozumiteľne a úplne slobodne prejavili, na dôkaz čoho pripojili svoje podpisy. Vklad vlastníckeho práva obdarovaných k predmetu darovacej zmluvy (každému v podiele o veľkosti 1/2) bol povolený rozhodnutím Správy katastra Žilina zo dňa 04.05.2011 č. vkladu V 1820/11. Podľa údajov na LV č. XXXX a LV č. XXXX, k. ú. N. sú v katastri nehnuteľností ako podieloví spoluvlastníci evidovaní žalovaní 3/ a 4/, každý z nich v podiele o veľkosti 1/2, titulom nadobudnutia darovacia zmluva V 1820/11-443/11.

8. Citujúc ust. § 137 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) súd prvej inštancie konštatoval, že pokiaľ ide o žalobu v časti o určenie neplatnosti spornej darovacej zmluvy, zmluvy a iné právne úkony, ich existencia (ne)platnosť sú právnymi skutočnosťami [§ 2 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, ďalej len „OZ“]. Určenie existencie právnej skutočnosti (napr. že právny úkon je neplatný) odporuje vo svojej podstate zásade, že súd má určiť aktuálny právny stav. Právny úkon (v danom prípade zmluva ako viacstranný právny úkon) je právnou skutočnosťou, s ktorou objektívne právo spája vznik a zmenu a zánik (rovnako aj zrušenie) práv a povinností. Z toho vyplýva, že pre účely ust. § 137 CSP je potrebné vnímať žalobu o určenie platnosti/neplatnosti právneho úkonu ako žalobu o určenie právnej skutočnosti. Nová právna úprava CSP pripúšťa žalobu na určenie právnej skutočnosti iba za predpokladu, že tak vyplýva z právneho predpisu (najmä z hmotného práva). V kontexte procesnej prípustnosti žaloby podľa súčasného znenia ust. § 137 CSP, podľa ktorého bolo potrebné posudzovať procesnú prípustnosť aj žaloby v tejto jej časti, hoci bola podaná ešte pred nadobudnutím účinnosti CSP, t.j. pred dňom 01.07.2016, a to preto, že ust. § 470 ods. 1 CSP zásadne vychádza z okamžitej aplikability CSP aj na konania začaté pred účinnosťou CSP. S ohľadom na uvedené súd prvej inštancie dospel k záveru o procesnej neprípustnosti uvedenej časti žaloby, a preto žalobu v tejto časti zamietol. Pokiaľ však ide o tento záver, k nemu súd prvej inštancie dodal, že podľa ustálenej judikatúry platí, že ak vyslovením neplatnosti právneho úkonu sa má riešiť len predbežná otázka vo vzťahu k otázke, či tu právo je, alebo nie je, nie je na takejto žalobe daný naliehavý právny záujem. Ten je v takomto prípade daný na samotnom určení práva. Ak súd rozhodne o tom, že právny úkon je neplatný, takýmto deklaratórnym

súdny rozhodnutím sa teda spravidla neriešia všetky otázky sporu (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/252/2009 zo dňa 28.9.2010).

9. Pokiaľ ide o rozhodnutie o žalobe žalobcu v časti určenia vlastníckeho práva žalovaných 1/ a 2/ k predmetným nehnuteľnostiam, súd prvej inštancie ako predbežnú otázku skúmal, či sporný právny úkon - darovacia zmluva je platný. Žalobca neplatnosť spornej zmluvy odvodzoval a ako dôvody, pre ktoré žiadal určiť vlastnícke právo darcov udával, že jeho cieľom je uspokojiť svoju pohľadávku z toho, čo právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku, a teda vyhovením jeho žalobe bude mať možnosť domáhať sa uspokojenia svojho peňažného nároku voči žalovanému 1/.

10. S odkazom na znenie ust. § 34, § 39, § 628 ods. 1 a 2 OZ a ust. § 215 ods. 1 CSP súd prvej inštancie ďalej uviedol, že absolútne neplatný je právny úkon, ktorý nie je dovolený. Platnosť či neplatnosť právneho úkonu sa posudzuje k okamihu a so zreteľom na okolnosti, keď k právnemu úkonu došlo. Pri posudzovaní dôvodov neplatnosti zmluvy je potrebné rozlišovať medzi dôvodmi neplatnosti, ktoré musia byť účastníkom tvrdené (napr. nedostatok slobody, vážnosti, rozpor s dobrými mravmi, prípadne, omyl) a ostatnými, ku ktorým súd prihliada z úradnej povinnosti (nedostatok formy, neurčitosť, nespôsobilosť subjektu zmluvy uzavrieť, rozpor so zákonom a pod.). Darovacia zmluva vzniká súhlasným prejavom vôle darcu a obdarovaného. Základnými pojmovými znakmi darovacej zmluvy sú predmet daru, bezplatnosť a dobrovoľnosť. Písomná forma je podmienkou platnosti darovacej zmluvy vtedy, ak predmetom daru je nehnuteľnosť. Vlastníctvo k nehnuteľnosti na základe darovacej zmluvy sa nadobúda vkladom do katastra nehnuteľností (§ 133 ods. 2 OZ s účinnosťou od 01.01.1992). Nemožno vylúčiť darovanie vecí v bezpodielovom spoluvlastníctve spoluvlastníkmi ich deťom, a nie je rozhodujúce či dieťa vec užíva alebo spoluužíva s ostatnými členmi rodiny, rozhodujúce je, aby boli splnené náležitosti darovacej zmluvy.

11. V konkrétnostiach predmetnej sporovej veci súd prvej inštancie nezistil žiadny dôvod, ktorý by zakladal neplatnosť spornej zmluvy v zmysle ust. § 39 OZ (neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom). Rovnako nezistil, že by táto zmluva svojím účelom zákon obchádzala a nezistil ani rozpor tejto zmluvy s dobrými mravmi, keď s prihliadnutím na všetky okolnosti nebolo možné vyvodiť, že zmluva je v rozpore so všeobecne uznávanou mienkou v spoločnosti vo vzájomných vzťahoch medzi subjektmi občianskoprávných vzťahov. Konanie v rozpore s dobrými mravmi predstavuje také konanie, ktoré je právne neprijateľné, pretože je z hľadiska oprávnených záujmov strán a spoločnosti hrubo nevyvážené. Výkon práva, ktorý zodpovedá zákonu môže byť v rozpore s dobrými mravmi, keď dôvodom osoby robiacej právny úkon je úmysel poškodiť či znevýhodniť povinnú osobu alebo privodiť ujmu na majetku. Dôkazné bremeno na preukázanie skutočnosti, a to vymedzenia úmyslu žalovaného, je na tom, kto tieto skutočnosti tvrdí, a teda, že v čase, keď sa vykonával právny úkon, existoval na strane žalovaného úmysel privodiť ujmu na majetku žalobcu. Tvrdenia žalobcu o neplatnosti darovacej zmluvy pre rozpor s dobrými mravmi, ako i skutočnosť, že žalovaní 1/ a 2/ uzavreli zmluvu s úmyslom žalobcu poškodiť, a tým zmariť uspokojenie pohľadávky žalobcu v konaní neboli preukázané. Keďže právny úkon je potrebné posudzovať podľa jeho obsahu, súd prvej inštancie mal za to, že sporná darovacia zmluva uzavretá podľa ust. § 628 a nasl. OZ spĺňa všetky náležitosti (dohoda o predmete daru a dohoda o jeho bezplatnosti) a z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by účel sledovaný účastníkmi spornej darovacej zmluvy odporoval zákonu alebo ho obchádzal alebo že by sa jej uzavretím sledovalo poškodenie práv niektorej zo strán.

12. V konaní súd prvej inštancie nemal preukázané úmyselné konanie žalovaných s cieľom zmariť uspokojenie pohľadávky žalobcu zbavením sa majetku, a to predmetného bytu formou darovania, čo by zakladalo žalobcovi úspech v konaní o neúčinnosť tohto právneho úkonu žalovaného 1/. Skutočnosť, že sporná zmluva tak, ako bola vyhotovená, zodpovedala skutočnej vôli jej účastníkov, ktorú si vzájomne vážne a zrozumiteľne a úplne slobodne prejavili, vyplýva z ich prehlásenia v právnom úkone dňa 22.01.2011, čo potvrdili svojim podpisom. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že sporná darovacia zmluva bola uzatvorená platne, je v súlade so zákonom a boli splnené všetky formálne aj materiálne podmienky jej platnosti. Z hľadiska dôvodov neplatnosti zmluvy, ktoré je súd povinný z úradnej povinnosti vždy skúmať (a to najmä nedostatok formy, neurčitosť spôsobilosť subjektu zmluvu uzavrieť, rozporu zmluvy so zákonom), v konaní súd prvej inštancie nezistil dôvody neplatnosti zmluvy, zmluva bola v písomnej forme a z hľadiska obsahového a formálneho má všetky zákonom požadované náležitosti. Žalobca nebol účastníkom spornej zmluvy, pričom sa domáhal neplatnosti tejto zmluvy z dôvodu zabezpečenia vymoženía nesplatené pohľadávky od žalovaného 1/, pričom uspokojenie tejto pohľadávky je ohrozené, resp. vylúčené nedostatkom majetku povinných v exekúcii vedenej pre jej vymoženie. Súd prvej inštancie k tomuto zaujal záver, že žalobca nemôže naprávať nevyužitie iných inštitútov OZ s poukazom na dobré mravy inými inštitútmi s tým, že žalobca prípadne nevyužil inštitút

odporovateľnosti právnych úkonov, kde by sa úmysly a tvrdené skutočnosti dokazovali. Úmysel, ktorým žalovaný 1/ darovacou zmluvou previedol predmetný byt na žalovaných, nezakladá neplatnosť tohto právneho úkonu pre rozpor s dobrými mravmi, iba právo domáhať sa relatívnej neúčinnosti tohto právneho úkonu. Právny inštitút odporovateľnosti právnych úkonov v zmysle ust. § 42a a nasl. OZ predstavuje adekvátny prostriedok ochrany oprávnených záujmov žalobcu. Žalobcom tvrdený úmysel zmariť uspokojenie jeho pohľadávky žalovaným 1/ a ani skutočnosť, že voči žalovanému 1/ sa vedie trestné konanie ohľadne poškodzovania práv žalobcu ako veriteľa neboli ani v priebehu ďalšieho žiadnym relevantným dôkazom preukázané. Ani prípadné trestné stíhanie žalovaného 1/ ako konateľa spoločnosti PROMEVA, s. r. o., t. j. dlžníka žalobcu, resp. žalovaného 1/ ako zmenkového ručiteľa nemá vplyv na platnosť spornej darovacej zmluvy.

13. S poukazom na uvedené, keďže dospel k záveru, že sporná darovacia zmluva nie v rozpore s dobrými mravmi, ani so zákonom, pretože je právne perfektná a platná, nebol následne právny dôvod určovať vlastnícke právo žalovaných 1/ a 2/ k týmto nehnuteľnostiam, a preto aj v tejto časti súd prvej inštancie žalobu žalobcu zamietol.

14. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol s poukazom na znenie ust. § 262 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a na plný úspech žalovaných 1/ až 4/ vo veci tak, že žalovaným priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu 100 %.

15. Proti rozsudku v celom jeho rozsahu podal žalobca podaním zo dňa 16.12.2019 odvolanie, pričom žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie a uloží žalovaným povinnosť nahradiť mu trovy konania. Žalobca namietal, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP].

16. Žalobca konkrétne, pokiaľ ide o rozhodnutie súdu prvej inštancie o žalobe v časti určenia neplatnosti spornej darovacej zmluvy, namietal, že právny názor súdu prvej inštancie o procesnej neprípustnosti žaloby v tejto jej časti podľa ust. § 137 CSP je nesprávny. Súd prvej inštancie v tomto smere pochybil a nesprávne právne posúdil vec, keď zistený skutkový stav podriadil pod nesprávnu právnu normu. Ust. § 80 písm. c) O. s. p. zakotvovalo všeobecný predpoklad určovacích žalôb, ktorým bol (je) právny záujem žalobcu, pričom tento musel (musí) byť naliehavý. Prevažná súdna prax v dobe účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O. s. p.“) procesne podradila žaloby na určenie právnej skutočnosti pod ust. § 80 písm. c) O. s. p. a považovalo sa za prípustné, ak žalobca preukázal naliehavý právny záujem na určení právnej skutočnosti. Zákonodarca však v novom sporovom poriadku jednoznačne neurčil čo s určovacími žalobami podanými ešte za účinnosti O. s. p., pri ktorých bolo pôvodne potrebné preukazovať naliehavý právny záujem a ktoré v dôsledku plynutia času by mali byť v dôsledku procesnej obrany strany sporu (alebo názoru súdu) rozhodované podľa nového procesného poriadku. Neurčuje, že by takto podané žaloby mali byť „en bloc“ zamietnuté len z dôvodu, že sa zmenili procesné podmienky a že by takto podaná žaloba (hoci pôvodne dôvodne a správne podaná podľa podmienok O. s. p.) o určenie právnej skutočnosti bez podkladu v osobitnom predpise mala byť bez zavinenia žalobcu zamietnutá. Špecifický prístup intertemporality procesných noriem sa v porovnaní s hmotnoprávnymi normami vyznačuje princípom okamžitej aplikability aj na súdne konania začaté podľa predchádzajúcich právnych predpisov, ktorý je normatívne potvrdený v ust. § 470 ods. 1 CSP. Predmetný princíp okamžitej aplikability je doplnený komplementárnym princípom justifikácie účinkov procesných úkonov upravený v ust. § 470 ods. 2 CSP, čím sa justifikujú všetky procesné úkony strán sporu a súdu vykonané za predchádzajúcej úpravy. Pri prvotnej úvahe, vychádzajúc z princípu okamžitej aplikability, by táto argumentácia procesnej obrany mala svoje ratio, avšak komplementárny princíp justifikácie účinkov procesných úkonov bráni privodeniu neprípustnej procesnej situácie, kedy by určovacie žaloby podané za účinnosti O. s. p. boli hromadne odmietané, pretože nová právna úprava kladie iné procesné podmienky prípustnosti. Spadali by sem aj žaloby, ktoré boli roky vedené za predchádzajúcej právnej úpravy, pričom naliehavý právny záujem považovali súdy za dostatočne preukázaný ešte v počiatočnom konaní a na programe prejednávania bola už roky vecná stránka sporu, sprevádzaná početnými pojednávaniami a inými procesnými úkonmi súdu a sporových strán. Zároveň by nebol akceptovateľný ani stav, v rámci ktorého by sa rozhodovacia prax snažila ustáliť deliacu čiaru medzi tými vhodnými a tými nevhodnými žalobami na určenie právnej skutočnosti z dôb O. s. p. Jednak by s veľkou pravdepodobnosťou došlo k nežiaducemu relativizovaniu princípu upraveného v ust. § 470 ods. 2 CSP, nehovoriac o porušení základných práv na spravodlivý súdny proces. Žalobca bol preto toho názoru, že na procesné podmienky posudzovania prípustnosti určovacej žaloby pôvodne posudzované podľa ustanovení O. s. p. nie je možné aktuálne aplikovať procesné nároky ustanovení CSP „en bloc“, pretože takéto konanie by bolo v rozpore so zásadou právnej istoty, bolo by retroaktívne a taktiež by bolo v rozpore s početnou rozhodovacou praxou súdov SR v takýchto prípadoch (uznesenie Najvyššieho

súdu SR spis. zn. 6Cdo/30/2018 zo dňa 18.12.2018). Súd prvej inštancie pochybil, ak jeho žalobu v časti o určenie neplatnosti spornej zmluvy posúdil z hľadiska procesnej prípustnosti podľa ust. § 137 CSP, zatiaľ čo správne mal túto posúdiť v zmysle ust. § 80 písm. c) O. s. p. v spojení s ust. § 470 ods. 2 CSP. Súd prvej inštancie mal tak posúdiť jeho naliehavý právny záujem na tomto určení. Tento naliehavý právny záujem vyplýva z rovnakých podmienok a skutkových okolností ako v prípade druhej časti žaloby (určenia vlastníckeho práva), pri ktorej súd prvej inštancie konštatoval, že je daný. Je preto nepochybné, že pokiaľ v prípade časti žaloby je daný naliehavý právny záujem, tento naliehavý právny záujem musí byť daný aj v prvej časti žaloby (keďže skutkový stav aj argumentácia je rovnaká pri častiach žaloby).

17. Žalobca sa súčasne nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že nebolo zistené, že by sporná zmluva svojim účelom zákon obchádzala a nebol zistený ani rozpor tejto zmluvy s dobrými mravmi, keď s prihliadnutím na všetky okolnosti nemožno vyvodiť, že zmluva je v rozpore so všeobecne uznávanou mienkou v spoločnosti vo vzájomných vzťahov medzi subjektami občianskoprávných vzťahov. Žalobca mal za to, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávne právne posúdil vec, keď po predložení dôkazov priložených k žalobe konštatoval, že konanie žalovaných I/ a 2/ v kooperácii so žalovanými 3/ a 4/ nenapĺňa znaky konania v rozpore s dobrými mravmi. Neexistuje ukážkovejší príklad poškodzovania veriteľa a konania v rozpore s dobrými mravmi ako ten, keď žalovaní 1/ a 2/ (vedomujúc si svoje záväzky voči žalobcovi) previedli svoj jediný exekvovateľný majetok na svoje deti v snahe tento „ochrániť“ pred následkami exekučného konania, a to bezodplatným úkonom - darovacou zmluvou. Je nepochybné, že konanie žalovaných I/ a 2/ je právne neprijateľné, pretože je z hľadiska oprávnených záujmov strán hrubo nevyvážené. Veď ako inak je možné chápať konanie žalovaných 1/ a 2/, ktorý na jednej strane požívali finančný prospech z plnenia poskytnutého žalobcom, no na druhej strane urobili úkony v rozpore s dobrými mravmi v snahe zabrániť jeho uspokojeniu na jeho dôvodných a zákonom priznaných právach tým, že previedli svoj jediný exekvovateľný majetok na svoje deti bezodplatným úkonom. Žalovaní I/ a 2/ navyše po celú dobu vedenia tohto konania, t. j. od roku 2011 neuhradili čo len najmenšie plnenie za účelom splatenia svojho záväzku voči nemu, neprejavili žiadnu úprimnú snahu vysporiadať svoje záväzky voči nemu a naopak vykonávali všetky právne a procesné úkony, aby zamedzili uspokojeniu jeho dôvodnej a zákonnej pohľadávky (čoho dôkazom je aj právoplatne skončené konanie vedené na Okresnom súde Žilina pod spis. zn. 20CbZm/4/2013). Takéto konanie žalovaných 1/ a 2/ je konaním v rozpore s dobrými mravmi. Úvaha súdu prvej inštancie, že mal aj iné možnosti (žaloba o neúčinnosť právneho úkonu), ako sa brániť dôsledkom nepoctivého správania sa dlžníka, je v tomto prípade irelevantná a keďže na základe predložených dôkazov bolo pravdepodobné, že žalovaní I/ a 2/ svojim konaním sledovali ukrátenie/poškodenie veriteľa, tieto úkony sú absolútne neplatné a nemôžu byť vyhlásené za neúčinné. Podmienkou žalovateľnosti odporovateľného právneho úkonu je skutočnosť, že predmetom žaloby je platný právny úkon a táto podmienka by nebola v prípade preukázania absolútnej neplatnosti právneho úkonu splnená. Z toho dôvodu nepovažoval za vhodný prostriedok obrany proti nepoctivému správaniu dlžníka žalobu o neúčinnosť právneho úkonu v zmysle ust. § 42a OZ.

18. Súd prvej inštancie vôbec neskúmal, či darovanie majetku nebolo účelové, teda či napríklad darcovia (žalovaní 1/ a 2/) stále v byte nebývajú, a teda nemôže byť pravdivé ich tvrdenie, že účelom darovania bolo osamostatnenie sa ich detí. Toto tvrdenie by mohlo byť pravdivé, ak by darcovia vlastnili napríklad iný nehnuteľný majetok, do ktorého by sa presťahovali a osamostatnené deti by nechal samé v predmetnom byte. Na podporu svojich tvrdení žalobca poukazoval súčasne aj na to, že žalovaní 1/ až 4/ uvádzajú rovnakú adresu trvalého pobytu, t. j. je zrejme že žalovaní I/ a 2/ zrejme aj naďalej bývajú v nehnuteľnosti, ktorú na svoje deti previedli údajne za účelom osamostatnenia sa detí a nie za účelom zbavenia sa majetku, aby ho ochránili pred prípadným postihom v podobe exekučného konania. Súd prvej inštancie dokonca žalovaných 3/ a 4/ ani nevypočul, hoci občianske sporové konanie sa spravuje zásadou ústnosti a uspokojil sa len s písomným stanoviskom žalovaných 3/ a 4/. Rovnako ani neskúmal to, či žalovaný 3/ a 4/ mohli mať vedomosť o úmysle žalovaných I/ a 2/ v okamihoch prevodu nehnuteľnosti napadnutým právny úkonom. Či sa zaujímali na okolnosti uzatvorenia darovacej zmluvy a pod.

19. Žalovaní 1/ až 4/ podali k odvolaniu písomné vyjadrenie, pričom žiadali napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny. Odvolanie považovali za nedôvodné. Napadnuté rozhodnutie vychádza zo správne zisteného skutkového stavu potrebného pre rozhodnutie veci, na ktorý súd prvej inštancie aplikoval správne právne normy, tieto normy správne vyložil, a teda ako vydané na základe správneho právneho posúdenia veci je potom napadnuté rozhodnutie zákonné, presvedčivé a riadne a vecne odôvodnené. S podstatou odvolacej argumentácie žalobcu (ktorá bola zhodná s argumentáciou prezentovanou v spore) sa súd prvej inštancie prehľadným a rozumným spôsobom vysporiadal. Žalovaní 1/ až 4/ mali za to, že ani jeden zo žalobcom tvrdených odvolacích dôvodov daný nie je. Prakticky jediným dôvodom

odvolania je tvrdenie, že podľa žalobcu mal súd nesprávne posúdiť jeho žalobu ako žalobu o určenie právnej skutočnosti podľa ust. § 137 písm. d) CSP, namiesto posúdenia ako žaloby podľa ust. § 80 písm. c) O. s. p. Žalovaní 1/ a 4/ mali za to, že bez ohľadu na to, či súd prvej inštancie správne alebo nesprávne podriadil žalobu pod príslušné normy, nejde o skutočnosť, aj keby sa pochybenie preukázalo, ktorá by mala za následok vecnú nesprávnosť rozhodnutia. Jednak sa súd prvej inštancie dôsledne zaoberal aj naliehavým právnym záujmom, ale najmä, že aj keby malo ísť o žalobu, kde je potrebné preukázať naliehavý právny záujem, tento nemohol byť nikdy žalobcom preukázaný. Žalobca namiesto toho, aby, ak chcel napadnúť daný právny úkon (darovaciu zmluvu), využil postup podľa ust. § 42a a nasl. OZ, teda domáhal sa neúčinnosti právnych úkonov (odporoval im), zvolil cestu dovolania sa určenia absolútne neplatného právneho úkonu. Žaloba úspešná byť nemohla, pretože by súd akceptoval zjavnú nesprávnosť a nepochopenie objektívneho práva. Naliehavý právny záujem na určení neplatnosti totiž predpokladá, resp. implikuje, že žalobca nemá k dispozícii žiadny iný právny mechanizmus, akým sa domôže svojho práva (bez potreby ďalších sporov). V danom prípade ale žalobcovi nič nebránilo podať žalobu o odporovateľnosť právnych úkonov (resp. neúčinnosti právneho úkonu). Sporové konanie o neúčinnosti (odporovateľnosť) právnych úkonov je konaním, v ktorom môže veriteľ namietať úkon, ktorý urobil jeho dlžník s cieľom ukrátiť ho v jeho uspokojení. Ide o kogentné normy, ktoré v hypotéze predvídajú práve takéto správanie sa dlžníka. Inými slovami následkom ukračovacieho úkonu dlžníka je jedine jeho neúčinnosť, ale nie jeho neplatnosť. Zákon nespája s ukračovúcim úkonom absolútnu ani relatívnu neplatnosť, nebolo to nikdy úmyslom zákonodarcu. To je koniec koncov i logické, keďže právne úkony medzi blízkymi osobami, najmä darovacie zmluvy, sa dejú v spoločnosti na dennodennom poriadku, a vždy týmito úkonmi niekto (scudziteľ) znižuje svoj majetok v prospech druhého (nadobúdateľ). Takýto úkon je spoločensky žiaduci, chránený a predvídaný, a je absurdnosť tvrdiť, že tieto úkony sú v rozpore s dobrými mravmi, keďže naopak vychádzajú z dobrých mravov celej spoločnosti. Tvrdené obchádzanie zákona ani netreba komentovať.

20. Súd prvej inštancie sa vysporiadal i so skutočnosťou existencie opodstatnenosti uplatnenia nárokov v súdnom konaní v súlade s ust. § 137 písm. c) a d) CSP. V tejto súvislosti potom i správne vo vzťahu k tomu, čoho sa žalobca domáhal, vyhodnotil skutočnosť, že vo vzťahu k prvej časti žaloby (určenie absolútnej neplatnosti právneho úkonu), ak žaluje priamo i na určenie vlastníckeho práva - druhá časť žaloby, nie je a nemôže byť naliehavý právny záujem, nakoľko dovolanie sa neplatnosti právneho úkonu má len povahu (vy)riešenia predbežnej otázky.

21. Pokiaľ bola právna argumentácia žalobcu postavená na rozsudku Najvyššieho súdu ČR spis. zn. 30Cdo/2684/2007 zo dňa 03.10.2007, žalovaní 1/ až 4/ namietať, že nejde o rozhodnutie súdu najvyššej inštancie v SR, ale najmä to, že nešlo o analogický prípad. V danom prípade totiž bol dlžník právoplatne odsúdený za spáchanie trestného činu poškodzovania veriteľa, čo však nebol prejednáváný prípad. V prejednávacom spore nebol nikto zo žalovaných trestne stíhaný. Najvyšší súd ČR vo svojom rozhodnutí uviedol, že by musel byť v trestnom konaní preukázaný úmysel oboch strán právneho úkonu ukrátiť veriteľa (dohodnutý úkon poškodiť veriteľa) a nie iba jednej strany - dlžníka (darcu), pretože vtedy nejde o trestný čin, ale odporovateľný právny úkon (keďže dlžník väčšinou vždy chce ukrátiť svojho veriteľa). Ani jedna z uvedených podmienok pre prípadnú absolútnu neplatnosť spornej darovacej zmluvy v danej sporovej veci nebola splnená. Navyše je potrebné prihliadať na princíp preferencie platnosti právnych úkonov v súkromnej sfére (rozhodnutia Ústavného súdu SR spis. zn.: I. ÚS 184/2015, I. ÚS 242/07, I. ÚS 213/2007, IV. ÚS 340/2012, IV. ÚS 15/2014, I. ÚS 640/2014)

22. Žalovaní 1/ až 4/ tak uzavreli, že i keby súd prvej inštancie posudzoval žalobu ako žalobu o určenie, či tu právo je alebo nie je (podľa noriem O.s.p.), tento naliehavý právny záujem nemohol žalobca mať, keďže neuplatnil iný prostriedok ochrany práv - žalobu podľa ust. § 42a OZ, ale čisto teoreticky, aj keby tento naliehavý právny záujem mal, úkon - darovacia zmluva medzi blízkymi osobami, bola a je právne platný a predvídaný právny úkon, čo podrobne zdôvodnil súd prvej inštancie. Ukračovúci úkon nezakladá bez ďalšieho neplatnosť právneho úkonu, ale iba možnosť odporovať mu. Ak by pripustili správnosť argumentácie žalobcu, potom by právny inštitút podľa ust. § 42a OZ stratil svoje opodstatnenie.

23. V odvolacej replike žalobca a v odvolacej duplike žalovaní 1/ až 4/, len odkázali na svoju predchádzajúcu argumentáciu.

24. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané oprávneným subjektom (§ 359 CSP) a včas (§ 362 ods. 1 CSP), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP, viazaný odvolacími dôvodmi podľa ust. § 380 CSP a bez nariadenia pojednávania postupom podľa ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s ust. § 219 ods. 3 CSP rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1 CSP vo výroku, ktorým bolo rozhodnuté v merite veci (výroky I. II.), ako aj v závislom výroku o trovách prvoinštančného konania (výrok III.) ako vecne správny potvrdil.

25. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, na ktorých svoje rozhodnutie súd prvej inštancie postavil. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, pre rozhodnutie o žalobe žalobcu, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 220 až § 222 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj odvolací súd. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

26. Na doplnenie považoval odvolací súd za nevyhnutné reagovať na odvolacie námietky žalobcov formulované v podanom opravnom prostriedku, pričom sa v zmysle princípu neúplnej apelácie nezaoberal inými prípadnými pochybeniami súdu prvej inštancie.

27. Pokiaľ žalobca v odvolaní namietal, že súd prvej inštancie jeho žalobu v časti o určenie neplatnosti spornej darovacej zmluvy posudzoval nesprávne v kontexte prípustnosti žaloby o určenie právnej skutočnosti podľa ust. § 137 písm. d) CSP, pričom mal však túto jeho žalobu vzhľadom k tomu, že bola podaná ešte za účinnosti O.s.p. posúdiť s ohľadom na ust. § 470 ods. 2 CSP podľa ust. § 80 písm. c) O. s. p., odvolací súd v tejto rovine odvolacích námietok dáva za pravdu žalobcovi a jeho pomerne rozsiahlej argumentácii podporenej právnym názorom vysloveným v rozhodnutí najvyššej súdnej autority - uznesení Najvyššieho súdu SR spis. zn. 6Cdo/30/2018 zo dňa 18.12.2018. Žalobca však v podanom odvolaní zjavne opomenul skutočnosť, že aj napriek tomu, že súd prvej inštancie, hoc vedený nesprávnym právnym záverom konštatoval procesnú neprípustnosť tejto časti žaloby podľa ust. § 137 písm. d) CSP, avšak (v odseku 19 odôvodnenia napadnutého rozsudku), aj napriek tomu posúdil naliehavý právny záujem žalobcu na určenie spornej darovacej zmluvy [§ 80 písm. c) O.s.p.]. Súd prvej inštancie, s odvolaním sa na ustálenú judikatúru, konštatoval, že ak vyslovením právneho úkonu sa má riešiť len predbežná otázka vo vzťahu k otázke, či tu právo je alebo nie je, nie je na takejto žalobe daný naliehavý právny záujem. Ten je v takomto prípade daný na samotnom určení práva. Ak súd rozhodne o tom, že právny úkon je neplatný, takýmto deklaratórnym súdnym rozhodnutím sa teda spravidla neriešia všetky otázky sporu. Súd prvej inštancie odkázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR spis. zn. 2Cdo/252/2009 zo dňa 28.09.2010. Odvolací súd na doplnenie považuje za potrebné uviesť, že aj napriek tomu, že ust. § 80 písm. c) O. s. p. („Návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.“) *expressis verbis* rovnako nepripúšťalo žaloby na určenie právnej skutočnosti, súdna prax, okrem žalôb na určenie právnej skutočnosti vyplývajúcich z osobitných predpisov (typicky napr. žaloba o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru podľa ust. § 77 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce), ktoré však nepovažovala za žaloby podľa ust. § 80 písm. c) O. s. p. [vychádzajúc zo znenia: „Návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä“, z čoho vyvodzovala, že okrem žalôb výslovne uvedených v ust. § 80 písm. a) až c) O.s.p. sú prípustné aj iné žaloby vyplývajúce z osobitných predpisov], u ktorých zároveň nebolo potrebné preukazovať naliehavý právny záujem, keďže tento vyplýval priamo z osobitného právneho predpisu, pripúšťala aj žaloby na určenie právnej skutočnosti, avšak výlučne len za podmienky preukázania naliehavého právneho záujmu. Príkladom išlo aj o žaloby na určenie neplatnosti zmlúv o prevode nehnuteľností, u ktorých sa odvodzoval naliehavý právny záujem z ust. § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení zákona č. 384/2008 Z. z., v zmysle ktorého ak súd rozhodol o neplatnosti právneho úkonu alebo neplatnosti dobrovoľnej dražby, správa katastra (s účinnosťou od 01.10.2013 okresný úrad) vyznačí stav pred týmto právnym úkonom alebo pred dobrovoľnou dražbou; to platí aj vtedy, ak právo k nehnuteľnosti bolo dotknuté ďalšou právnou zmenou a ak je rozhodnutie súdu záväzná pre osoby, ktorých sa táto právna zmena týka. V danom prípade sa však žalobca domáhal svojou žalobou aj priamo určenia vlastníckeho práva žalovaných 1/ a 2/ k predmetným nehnuteľnostiam, čiže otázka platnosti právneho úkonu (spornej darovacej zmluvy), ktorým žalovaní 1/ a 2/ previedli tieto nehnuteľnosti na žalovaných 3/ a 4/, bola vo vzťahu k vlastníckemu právu žalovaných 1/ a 2/ k predmetným nehnuteľnostiam zjavne otázkou prejudiciálnou (teda od zodpovedania otázky ne/ platnosti spornej darovacej zmluvy bolo potom závislé zodpovedanie otázky vlastníctva žalovaných 1/ a 2/ k predmetným nehnuteľnostiam).

28. Odvolací súd tak aj napriek tomu, že súd prvej inštancie vec čiastočne nesprávne právne posúdil, považoval napadnutý rozsudok v časti (výrok I.), ktorou bolo rozhodnuté o zamietnutí žaloby žalobcu o určenie neplatnosti spornej darovacej zmluvy za vecne správne, a preto rozsudok v tejto časti podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

29. Pokiaľ ide o napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti o určenie vlastníctva žalovaných 1/ a 2/ k predmetným nehnuteľnostiam, žalobca namietal, že súd prvej inštancie jednak dospel na podklade

vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam [§ 365 ods. 1 písm. f) CSP] a jednak vec nesprávne právne posúdil [§ 365 ods. 1 písm. f) CSP].

30. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že sporná darovacia zmluva netrpela žiadnymi formálnymi nedostatkami, ktoré by mohli mať za následok jej absolútnu neplatnosť. Takéto nedostatky zmluvy napokon ani žalobca v konaní netvrdil.

31. Súčasne súd prvej inštancie dospel ku skutkovému záveru, že nedošlo v konaní k preukázaniu takých skutkových okolností, na podklade ktorých by mohol vyvodiť, že v danom prípade sporná darovacia zmluva svojim obsahom a účelom či už odporovala zákonu, resp. zákon obchádzala, alebo sa priecila dobrým mravom. Osobitne súd prvej inštancie k argumentácii žalobcu, že sporná darovacia zmluva bola uzavretá v rozpore s dobrými mravmi, keďže žalovaní 1/ a 2/ mali jednoznačný úmysel scudzením predmetných nehnuteľností ukrátiť ho ako veriteľa na uspokojení jeho pohľadávky, uviedol, že tieto tvrdenia žalobcu o úmyselnom konaní žalovaných, sledujúcim ukrátenie uspokojenia pohľadávky žalobcu, ostali v konaní nepreukázané. Ak teda súd nemal preukázané akékoľvek skutočnosti, na podklade ktorých by mohol vyvodiť akýkoľvek z dôvodov absolútnej neplatnosti spornej darovacej zmluvy, nemožno dospieť k záveru, že z jeho strany došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Potom ďalšie právne závery súdu prvej inštancie ohľadom toho, že v danom prípade žalobca nevyužil, resp. mohol využiť inštitút odporovateľnosti právneho úkonu - spornej darovacej zmluvy (§ 42a OZ), boli vo vzťahu k predmetu žaloby v časti o určenie vlastníckeho práva žalovaných 1/ a 2/ právne irelevantné.

32. Odvolací súd zároveň v kontexte odvolania žalobcu, ako aj jeho argumentácie počas celého konania, považuje za potrebné zdôrazniť, že žalobca na jednej strane argumentoval tým, že v danom prípade ide o absolútne neplatný právny úkon, keďže tento svojim účelom (ukrátenie uspokojenia jeho pohľadávky) odporoval dobrým mravom (§ 39 OZ), na strane druhej však jeho argumentácia ohľadom dôkazného bremena na preukázanie úmyslu účastníkov sporného právneho úkonu (darovacej zmluvy) vychádzala z prezumpcie takéhoto úmyslu na strane jeho dlžníka a jedného z darcov (žalovaného 1/) a vedomosti o tomto úmysle dlžníka na strane druhého z darcov (žalovanej 2/) a na strane obdarovaných (žalovaných 3/ a 4/) podľa ust. § 42a ods. 2 a 3 písm. a) OZ, keďže v danom prípade išlo medzi účastníkmi spornej darovacej zmluvy o navzájom si blízke osoby (§ 116 OZ). Žalobca na jednej strane rozlišuje medzi inštitútom absolútnej neplatnosti právneho úkonu podľa ust. § 39 OZ a inštitútom odporovateľnosti právneho úkonu podľa ust. § 42a OZ, na strane druhej však nedostatočne rozlišuje medzi podmienkami úspešného uplatnenia absolútnej neplatnosti a odporovateľnosti právneho úkonu v civilnom sporovom konaní. Tieto pri tom objasňuje, už aj žalobcom v samotnej žalobe citované, rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR - rozsudok spis. zn. 30Cdo/2684/2007 zo dňa 03.10.2007.

33. V prípade odporovateľného právneho úkonu uzavretého medzi dlžníkom a jemu blízkymi osobami (§ 116 a § 117 OZ) je pre úspech v konaní o žalobe veriteľa podľa ust. § 42b ods.1 OZ postačujúce, aby veriteľ preukázal, že má voči dlžníkovi vymáhateľnú pohľadávku a že odporovaný právny úkon dlžníka jeho pohľadávku ukracuje, pričom veriteľ nemusí preukazovať úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa na uspokojení jeho vymáhateľnej pohľadávky a ani vedomosť osôb, s ktorými, alebo v prospech ktorých, tento právny úkon dlžník urobil, keďže táto vedomosť sa v zmysle ust. § 42a ods. 2 a 3 písm. a) OZ prezumuje. Ide pri tom na druhej strane právneho úkonu (v prospech ktorej dlžník urobil odporovaný právny úkon) o vyvrátiteľnú právnu domnienku tým, že druhá strana právneho úkonu preukáže, že ani pri náležitej starostlivosti nemohla poznať úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa. Naopak v prípade tvrdenia o absolútne neplatnom právnom úkone pre rozpor jeho skutočného účelu s dobrými mravmi dôkazné bremeno zaťažuje tú stranu sporu, ktorá tvrdí skutkové okolnosti ohľadom skutočného účelu právneho úkonu, spôsobujúceho túto absolútnu neplatnosť, resp. aby na ne mohol súd prihliadnuť ex officio, takéto skutkové okolnosti musia vyjsť v sporovom konaní bez najmenších pochybností najavo. Nie je možné, ako sa snažil žalobca, uplatňovať žalobou v konaní absolútnu neplatnosť právneho úkonu podľa ust. § 39 OZ a dôkazné bremeno na vyvrátenie tvrdených skutočností spôsobujúcich túto neplatnosť prenášať prostredníctvom právnej domnienky v zmysle ust. § 42a OZ na druhú sporovú stranu.

34. Žalovaní v konaní účinne popreli skutkové tvrdenia žalobcu (§ 151 ods. 2 CSP) o tom, že účelom sporného právneho úkonu (darovacej zmluvy) bolo práve ukrátenie jeho vymáhateľnej pohľadávky voči žalovanému 1/, pričom súčasne v konaní udávali vlastné tvrdenia [o dôvode uzavretia spornej darovacej zmluvy (osamostatnenie sa žalovaných 3/ a 4/ ako synov od svojich rodičov žalovaných 1/ 2/)]. Bolo tak na strane žalobcu preukázať ním tvrdený úmysel žalovaných o účele uzavretia spornej darovacej zmluvy, pričom však možno zhodne zo súdom prvej inštancie konštatovať, že žalobca neuniesol v tomto prípade dôkazné bremeno. Žalobca na preukázanie svojich skutkových tvrdení neprodukoval žiaden dôkaz. Až v podanom odvolaní namietal, že súd prvej inštancie ku svojim záverom dospel bez toho, aby v konaní vypočul žalovaných 3/ a 4/, resp. neskúmal, či žalovaní 3/ a 4/ mohli mať vedomosť o úmysle žalovaných 1/ a 2/ ukrátiť ho na uspokojení jeho pohľadávky v čase, keď uzatvárali spornú darovaciu zmluvu.

35. K uvedenej argumentácii odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že dokazovanie je v civilnom sporovom konaní ovládané prejednávajúcou zásadou, ktorú je treba chápať tak, že tvrdiť rozhodné skutočnosti a navrhovať o nich dôkazy je zásadne povinnosťou strán sporu (čl. 8 a § 132 ods. 1 CSP, pred tým § 120 ods. 1 O.s.p.). Okrem povinnosti tvrdenia majú teda strany dôkaznú povinnosť, t. j. povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich vlastných tvrdení. Dôkazné bremeno ako inštitút procesného práva zaťažuje tú stranu, v ktorej záujme je, aby určitá skutočnosť rozhodná podľa hmotného práva, stranou tvrdená, bola v konaní i preukázaná v tom zmysle, aby ju súd uznal za pravdivú. Nesplnenie tejto povinnosti je pravidelne sankcionované rozhodnutím, ktoré vyznieva nepriaznivo pre stranu, ktorá tzv. dôkazné bremeno neunesla. Dôsledkom neunesenia dôkazného bremena je nepriaznivý výsledok sporu, ktorý postihuje tú stranu, ktorú zaťažovalo dôkazné bremeno a ktorá sa dostala do dôkaznej núdze (neponúkla alebo nevedela ponúknuť súdu také dôkazné prostriedky, ktorými by sa preukázali pre výsledok sporu rozhodujúce skutočnosti). Dôkazné bremeno síce postihuje strany, ale obsah tohto procesného bremena má aj ďalší význam. Tento význam sa spája s procesnou situáciou v spore, v ktorom je isté, napriek všetkým vo veci vykonaným dôkazom, že skutkový stav zostane neobjasnený. Nezistenie potrebného skutkového stavu nemôže viesť k tomu, že súd odmietne rozhodnúť vo veci samej. Inštitút dôkazného bremena dovoľuje a ukladá súdu meritórne rozhodnúť aj v takomto prípade. Neobjasnené skutkové okolnosti sa považujú za nedokázané, resp. za vyvrátené. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vystihuje aktuálnu skutkovú a dôkaznú situáciu konania. V priebehu sporu sa môže meniť, teda môže dochádzať k jeho prerozdeľovaniu. Pri posudzovaní dôkazného bremena na tej - ktorej strane treba rešpektovať tzv. negatívnu dôkaznú teóriu, t. j. pravidlo, že neexistencia (niečoho) majúca trvajúci charakter sa zásadne nepreukazuje. Na nikom totiž nemožno spravodlivo žiadať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti. CSP ešte zvýšil procesnú zodpovednosť strán a výrazne obmedzil aktivitu súdu pri navrhovaní dôkazov (len výnimky uvedené v ust. § 185 ods. 2 a 3 CSP).

36. Ak teda žalobca poukazoval v odvolaní na to, že súd rozhodol bez toho, aby za skutkový podklad svojho rozhodnutia poňal zistenia vyplývajúce z výsluchu žalovaných, odvolací súd s poukazom na uvedené zdôrazňuje, že žalobca dôkaz výsluchom žalovaných v celom priebehu konania nevzniesol a súd ani nebol oprávnený bez návrhu takýto dôkaz vykonať (§ 185 CSP). Zároveň takýto dôkaz nebolo možné vykonať ani v odvolacom konaní, keďže neboli naplnené podmienky v zmysle ust. § 366 CSP (išlo o dôkaz - prostriedok procesného útoku uplatnený žalobcom až v odvolacom konaní - neprípustnú novotu v odvolacom konaní, keďže sa tento dôkaz netýkal podmienok konania, ani vylúčenia sudcu, či nesprávneho obsadenia súdu, ani ním nemala byť preukázaná vada konania súdu prvej inštancie, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a napokon ho žalobca mohol uplatniť pred súdom prvej inštancie).

37. Napokon nie je možné sa stotožniť so žalobcom ani v tom, že už len zo samotných okolností daného prípadu možno bez akýchkoľvek pochybností usudzovať na to, že účelom sporného právneho úkonu, sledovaným všetkými jeho účastníkmi, bolo ukrátiť ho na uspokojení jeho vymáhateľnej pohľadávky. Samotná skutočnosť existencie vymáhateľnej pohľadávky žalobcu voči žalovanému 1/, ako aj následného (rozumej tým v dobe po uskutočnení sporného právneho úkonu) nedostatku majetku žalovaného 1/ na uspokojenie tejto žalobcovej pohľadávky, samy o sebe nepostačujú na objasnenie skutočnej pohnútky a vôle účastníkov sporného právneho úkonu, ktorá by vo svojej podstate smerovala k ukráteniu uspokojenia žalobcovej pohľadávky. Žalobca ani len žiadnym spôsobom nepreukázal, že by žalovaní 2/ až 4/ mali akúkoľvek vedomosť o záväzku žalovaného 1/ voči žalobcovi.

38. Vzhľadom na uvedené odvolací súd považoval za nedôvodné aj odvolacie námietky žalobcu pokiaľ ide o odvolanie proti napadnutému rozsudku v časti o určenie vlastníckeho práva žalovaných 1/ a 2/ k predmetným nehnuteľnostiam, a preto napadnutý rozsudok aj v tejto jeho časti (výroku II.) ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

39. Nadväzne potvrdenie rozhodnutia v meritórnej časti zakladá správnosť aj odvolaním napadnutého výroku o náhrade trov konania.

40. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 262 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 1 a ust. § 396 ods. 1 CSP tak, že žalovaným 1/ až 4/ priznal proti žalobcovi nárok na ich náhradu v rozsahu 100 %, nakoľko žalovaní 1/ až 4/ mali v tomto štádiu konania plný úspech. Podľa ust. § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

41. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). (§ 422 ods. 1 CSP)

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods. 1 CSP)

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. (§ 429 ods. 1 CSP)

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 ods. 2 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozhodnutím, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na vykonanie exekúcie podľa

osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti /Exekučný poriadok/ a o zmene a doplnení ďalších zákonov).